

Arvoisa oikeusministeri Antti Häkkänen

Suomen nykyinen välimiesmenettelystä annettu laki (967/1992; jäljempänä myös ”välimiesmenettelylaki” tai ”VML”) on tarpeen viipymättä uudistaa. Keskuskauppakamari on tehnyt oikeusministeriölle tätä koskevan ehdotuksen välimiesmenettelylain uudistamiseksi. Viittaamme tältä osin erityisesti Keskuskauppakamarin 9.12.2016 päivättyyn kirjeeseen ja sen liitteenä olleeseen selvitykseen välimiesmenettelylain uudistamistarpeista.

Välimiesmenettelyn toimintaympäristö on muuttunut voimakkaasti nykyisen välimiesmenettelylain voimassaoloaikana. Kaupalliset ja erityisesti liike-elämän sopimussuhteet ovat monimuotoistuneet ja kansainvälistyneet merkittävästi 1990-luvun alun jälkeen. Välimiesmenettelylaki on kuitenkin edelleen asiallisesti samansisältöinen kuin jo reilut 25 vuotta sitten säädetty laki. Me allekirjoittaneet olemme erittäin huolissamme siitä, ettei nykyinen välimiesmenettelylaki kykene vastaavaan niihin tarpeisiin, joita liike-elämän toimintaympäristön muutoksesta on aiheutunut kaupallisten riitojen käsittelylle ja ratkaisemiselle välimiesmenettelyssä. Tällä on merkittäviä kielteisiä vaikutuksia Suomen kannalta. Kiinnitämme huomiomme erityisesti seuraaviin Keskuskauppakamarin selvityksestä ilmeneviin seikkoihin:

Välimiesmenettely on merkittävä kansallinen vientituote. Valtiot kilpailevat lainsäädännöllisin toimin siitä, kuinka ne saisivat houkutelua liike-elämän riitaisuuksia ratkaistavaksi alueellaan käytävissä välimiesmenettelyissä. Kansallisten välimiesmenettelylakien sisällöllä ja valtioiden oikeuslaitosten puolueettomuutta ja luotettavuutta koskevilla mielikuvilla on ratkaiseva merkitys silloin, kun yritykset ja muut liike-elämän toimijat harkitsevat, missä maassa haluavat riitansa ratkaistavaksi.

Välimiesmenettely on palvelu, joka tuottaa verotuloja valtioille. Välimiesmenettelyn taloudelliset vaikutukset levittäytyvät laajalti elinkeinoelämään: välimiesmenettelyistä hyötyvät niin asianajo- ja asiantuntijapalveluiden tarjoajat, välitysinstituutit, majoitus-, ravitsemus- ja matkailuala, välimiesmenettelyihin osallistuvat yritykset ja välillisesti lukuisat muut toimijat.

Välimiesmenettelyt säästävät myös tuomioistuineläimen resursseja ja kustannuksia. Yleisten tuomioistuinten resurssien keskittäminen sinne soveltuvien riitaisuuksien ratkaisemiseen olisi omiaan vähentämään tuomioistuinten jutturuuhkia ja lyhentämään oikeudenkäyntien kestoa.

Välimiesmenettelylain säännökset ovat valitettavasti monilta osin selvästi vanhentuneita. Ne aiheuttavat jatkuvasti käytännön tulkinta- ja soveltamisongelmia. Kansainvälisistä käytännöistä poikkeava ja monien kysymysten osalta osin avoin välimiesmenettelylaki myös karkottaa ulkomaisia käyttäjiä ja luo epäluottamusta suomalaista elinkeinoelämän sääntely- ja toimintaympäristöä kohtaan maamme rajojen ulkopuolella.

Erityisesti edellä mainituista syistä välimiesmenettelylaki tulee viipymättä uudistaa. Lain uudistamisen yhteydessä tulisi korjata laissa ja sen soveltamiskäytännössä havaitut puutteet ja epäkohdat. Lisäksi uudistuksen tavoitteena tulisi olla kansainvälisesti kilpailukykyinen välimiesmenettelylaki, joka vastaa niitä parhaita moderneja kansainvälisiä käytänteitä, jotka ilmenevät Yhdistyneiden kansakuntien (YK) kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunnan kansainvälistä kaupallista välimiesmenettelyä koskevasta mallilaista (”UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration”). Näin laki palvelisi globaalin elinkeinoelämän tarpeita ja houkuttelisi myös ulkomaalaisia käyttäjiä ja riitoja ratkaistavaksi Suomeen, suomalaisessa välimiesmenettelyssä.

Pyydämme tällä kirjeellä Teitä, arvoisa oikeusministeri Antti Häkkänen, käynnistämään viipymättä tarvittavat toimenpiteet välimiesmenettelylain uudistamiseksi.